

ע"פ 915/08/17 - מדינת ישראל נגד מואייד הייב

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 915-08-17 מדינת ישראל נ' הייב
עפ"ת 55416-08-17 הייב נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת אילונה אריאלי
מערערת/משיבה מדינת ישראל
נגד מואייד הייב
משיב/מערער

פסק דין

1. לפניי שני ערעורים שהדיון בהם אוחד: ערעור המדינה (להלן: **המערערת**) על קולת העונש וערעור הנאשם (להלן: **המשיב**) על חומרת העונש, שנגזר על המשיב בבית משפט השלום לתעבורה בנצרת (כב' השופט ראיד עומרי) בגזר הדין מיום 19.6.17 (פ"ל 10508-02-17).

כתב האישום וההליכים בבית המשפט קמא

2. נגד המשיב הוגש בבית המשפט קמא כתב אישום המייחס לו עבירות של נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה), נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10א לפקודת התעבורה ונהיגה ללא ביטוח, לפי סעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל - 1970.

על פי כתב האישום, ביום 25.1.2017 נהג המשיב ברכב פרטי בכביש 85, אף שהיה פסול לנהיגה - פסילה אשר הוטלה עליו ביום 15.11.2007 למשך 3 חודשים (תיק מס' 3717/07). המשיב היה מודע לפסילה האמורה וביום 19.1.2017 הוא אף הגיש מיוזמתו בקשה לביטול גזר הדין בו הוטלה עליו הפסילה. בנסיבות האמורות נהג המשיב ללא רישיון וללא תעודת ביטוח בת תוקף.

3. ביום 13.6.2017 הודה המשיב בעובדות כתב האישום והצדדים טענו לעונש. התובע הפנה לעברו התעבורתי של המשיב, הנוהג משנת 2000 ולחובתו 29 הרשעות קודמות, האחרונה שבהן משנת 2016. עוד עמד התובע על כך שהמשיב הינו עורך דין במקצועו, אשר הגיש מיוזמתו בקשה לביטול גזר הדין בו הוטלה עליו הפסילה וחרף זאת, ימים ספורים לאחר מכן, הוא נהג ברכב בנסיבות המתוארות בכתב האישום. התובע ביקש להטיל על המשיב מאסר בפועל שלא יפחת מששה חודשים, פסילה בפועל שלא תפחת משנתיים, מאסר על תנאי מרתיע, פסילה על תנאי וקנס.

4. המשיב ובא כוחו טענו, מנגד, כי הודע למשיב רק לאחרונה אודות הפסילה אשר הוטלה עליו בשנת 2007, כאשר עד לעבירה דן נהג המשיב ברכב ואף נרשמו לחובתו עבירות ובכל אותם מקרים הוא לא הואשם בנהיגה בזמן פסילה ולא נאמר לו שהוא פסול. המשיב אף הוציא רישיון נהיגה בשנת 2012, לאחר שנדרש לעשות טסט ותיאוריה. נודע למשיב על הפסילה רק כאשר הוא נעצר על ידי שוטר משמר הגבול, אשר אמר לו שהפסילה חלה רק על רכב דו גלגלי. המשיב אכן הגיש בקשה לביטול הפסילה, כשהוא סבר כי מדובר בטעות מנהלית, הואיל והוא איננו מחזיק ברישיון לרכב דו גלגלי. המשיב אכן טעה כשהמשיך לנהוג לאחר הגשת הבקשה לביטול הפסילה ולכן הודה בעובדות כתב האישום. לפיכך ביקש ב"כ המשיב להסתפק במאסר על תנאי ובפסילת המינימום של 3 חודשים.

גזר הדין של בית המשפט קמא

5. כמצוות תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, קבע בית המשפט קמא תחילה את מתחם העונש ההולם, תוך שעמד על הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה - כיבוד החלטות בית המשפט ושמירת שלומם וביטחונם של ציבור המשתמשים בדרך, על מדיניות הענישה הנוהגת ועל הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובתוך כך העובדה שהמשיב הוציא רישיון נהיגה לאחר גזר הדין בו הוטלה עליו פסילה ואף ביצע לאחר מכן עבירות נוספות ולא הודע לו אודות הפסילה. מתחם הענישה שנקבע הינו: מאסר - החל ממאסר על תנאי ועד למאסר בפועל למשך שנה ופסילה בפועל לתקופה שנעה בין 6 חודשים לשלוש שנים.

6. בהמשך, עמד בית המשפט קמא על הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ובכלל זה - הפגיעה במשיב ובמשפחתו, העובדה שהמשיב מטפל בהוריו הסובלים ממצב רפואי קשה ומלווה אותם לטיפולים והאחריות שנטל על מעשיו.

7. בסיכומו של דבר, קבע בית המשפט קמא כי יש להציב את עונשו של המשיב בתחתית מתחם הענישה ולהימנע מהטלת מאסר בפועל ולפיכך הטיל על המשיב העונשים הבאים: מאסר על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים, פסילה בפועל למשך 8 חודשים, פסילה על תנאי של 10 חודשים למשך 3 שנים וקנס בסך של 3,000 ₪.

טענות המערער

8. המערער טוענת כי בית המשפט קמא לא ייחס בפועל את החומרה הראויה לעבירות בהן הורשע המשיב והטיל עליו עונש הסוטה בצורה קיצונית מרמת הענישה הראויה. בית המשפט קמא לא התחשב ברמת הענישה הנוהגת ממנה עולה כי המתחם הולם לעבירה של נהיגה בזמן פסילה, אף כשמדובר במקרה ראשון, הינו בין מאסר קצר אותו ניתן לרצות בדרך של עבודות שירות ועד ל-20 חודשי מאסר בפועל.

לטענת המערער, בית המשפט קמא התחשב יתר על המידה בזמן שחלף מאז הוטל עונש הפסילה על המשיב ובכך שלמרות שהמשיב ביצע עבירות נוספות ואף חידש את רישיון הנהיגה שלו, לא הודע לו על הפסילה עד לאחרונה, ומאידך לא נתן כלל משקל לעובדה שהמשיב ביצע את העבירה ביוזעין, לאחר שהודע לו על הפסילה ואף שימים

ספורים קודם לכן הוא הגיש בקשה לביטול גזר הדין נשוא הפסילה, עובדות המלמדות על זלזול בוטה ומופגן.

עוד טוענת המערערת כי לא היה מקום למקם את עונשו של המשיב בתחתית מתחם הענישה, אלא היה מקום להחמיר בעונשו ולמקמו לכל הפחות בחלקו האמצעי של רף הענישה.

בנוסף, לא ניתן כל משקל לעברו התעבורתי של המשיב, אשר הוציא רישיון נהיגה בשנת 2000 ורשומות לחובתו 29 הרשעות קודמות בעבירות מגוונות, ביניהן מהירות, אי ציות להוראת שוטר, נהיגה בחוסר זהירות, נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, שימוש בטלפון נייד ועוד.

על כן, מבקשת המערערת להחמיר את עונשו של המשיב ולהטיל עליו מאסר בפועל ולו בדרך של עבודות שירות, לפסול את רישיונו לתקופה ממושכת ולהחמיר ביתר רכיבי הענישה.

המערערת טוענת כי המשיב, אשר היה מיוצג בבית המשפט קמא על ידי עו"ד, הודה בכך שהוא נהג בזמן פסילה ולכן אין לקבל טענתו כי בעת שנהג הוא סבר שהפסילה היא על רכב דו גלגלי בלבד.

טענות המשיב

9. המשיב טוען (בערעורו ובתגובתו לערעור המדינה) כי רק בתחילת שנת 2017 נודע לו על הפסילה, שעה שהוא נבדק על ידי שוטר משמר הגבול בכניסה לכפר עג'ר, אז הודע לו כי רשומה לחובתו פסילה ישנה משנת 2007 על רכב דו גלגלי. המשיב פנה ללא עיכוב למזכירות בית המשפט בצפת וביקש לבדוק אם אכן רשומה פסילה לחובתו, שם נמסר לו שאין פסילה במערכת וכי התיק משנת 2007 לא קיים ויש להזמין מן הארכיב. לאחר מספר ימים ומשלא הגיע התיק, הגיש המשיב בקשה לביטול הפסילה, שעה שהיה ידוע לו, בהסתמך על דברי אותו שוטר, כי מדובר בפסילה החלה על רכב דו גלגלי בלבד. ביום ביצוע העבירה - 25.1.2017, בבדיקת שוטר, הודע למשיב כי הוא פסול. המשיב מסר לשוטר כי הוא הגיש בקשה לביטול הפסילה אשר חלה על רכב דו גלגלי בלבד. משהוגש כתב האישום, הודה המשיב כי הוא נהג ברכב בזמן פסילה "מבלי לדעת שהנני פסול על רכב רגיל", אך בית המשפט קמא, לטענת המשיב, לא התייחס לדבריו ושפט אותו לחומרה.

המשיב טוען כי גזר הדין בו הוטלה עליו הפסילה ניתן בשנת 2007 ומעולם לא הודע לו עליו. החתימה על הדו"ח איננה חתימתו ועל כך הוא הגיש תלונה במשטרה, כשלטענתו נעשה שימוש ברישיון הנהיגה שלו. גזר הדין מעולם לא הגיע לידי המשיב, אשר היה עצור מיום 23.11.2007 ועד ליום 28.2.2009.

המשיב חוזר על טענתו כי הוא הוציא רישיון נהיגה בשנת 2012, לאחר ששילם את כל הקנסות שהוטלו עליו ועבר מבחני תאוריה וטסט ולאחר שהפקיד את רישיונו כדי לסיים את הפסילות שעמדו לחובתו. לאחר שקיבל רישיון נהיגה נהג המשיב 5 שנים באופן יום יומי ומספר פעמים אף נעצר לבדיקות על ידי שוטרים ונרשמו לו דו"חות, אך מעולם לא מסרו

לו כי הוא פסול לנהיגה. לכן, משהודע למשיב על הפסילה, הוא סבר שמדובר בטעות טכנית, בפרט לאחר שנמסר לו כי מדובר בפסילה על רכב דו גלגלי.

המשיב טוען כי הקנס שהוטל עליו מהווה נטל כבד, הואיל והוא מצוי במצוקה כלכלית קשב וזאת עקב ההוצאות הרפואיות בהן הוא נושא עבור הוריו ובהיותו אב לשני קטינים הסמוכים על שולחנו. פסילת הרישיון לתקופה שהוטלה עליו תגרום למשיב לנזק בלתי הפיך בפרנסתו, שעה שהוא איננו עובד מחודש מרץ 2017 ובהעדר תחבורה ציבורית באזור מגוריו. המשיב הינו היחיד המטפל בהוריו, המצויים בסכנת חיים עקב מצבם הבריאותי והוא נזקק לרישיון הנהיגה שלו כדי להסיעם לבתי חולים.

על כן, מבקש המשיב להקל בעונשו, להסתפק בתקופת הפסילה שריצה ולבטל את הקנס שהוטל עליו.

בדיון שהתקיים בפניי חזר המשיב על טענותיו והוסיף כי הוא הודה שנהג בזמן פסילה כי "רציתי לצמצם זמן לבית המשפט זמן לי ואני הייתי בטוח שבית המשפט יבין את המשמעות של הדברים שהיו שם". המשיב הוסיף כי חלה הרעה במצבם הבריאותי של הוריו וכי הוא זקוק לרישיון כדי להסיעם לקבלת טיפולים רפואיים.

דין והכרעה

10. העבירה של נהיגה בזמן פסילה הינה מן החמורות שבפקודת התעבורה. יש בה כדי לסכן את הציבור ולבטא זלזול מופגן בחוק. עמד על כך בית המשפט העליון ברע"פ 3878/05 יעקב בנגוזי נ' מדינת ישראל (26.5.2005):

" העבירה אותה עבר המבקש היא חמורה ויש לבטא את חומרתה בענישה מרתיעה. נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רשיון טומנת בחובה סיכונים רבים לבטחונם של נוסעים ברכב והולכי רגל. יתר על כן, ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט..."

11. במקרה דנן, חומרת העבירה מתחדדת נוכח העובדה שימים ספורים בלבד לפני שהמשיב נהג בזמן פסילה, הוא הגיש בקשה לביטול אותה פסילה. המשיב לא המתין להחלטה בבקשתו זו והוא נהג ברכב בידיעה כי הוא פסול לנהיגה. הדבר מבטא זלזול מופגן בחוק ובצווי בית משפט וראיה לכך שהמשיב עשה דין לעצמו.

12. אין לקבל את טענת המשיב כי הוא ידע שהפסילה חלה על רכב דו גלגלי בלבד. כפי שהדבר עולה מפרוטוקול הדיון מיום 13.6.17 בבית המשפט קמא, המשיב, שהינו עו"ד במקצועו ושהיה מיוצג על ידי עו"ד, הודה באופן מלא ובלתי מסויג בעובדות כתב האישום ולפיהן הוא נהג ברכב כאשר היה ידוע לו כי הוא פסול מלנהוג ולאחר שמספר ימים קודם לכן הוא הגיש בקשה לביטול הפסילה. ודוק: המשיב איננו מבקש, במסגרת ערעורו, לחזור בו מהודאתו וממילא הוא לא העלה כל טעם המצדיק לאפשר לו זאת.

אף בבקשתו לביטול גזר הדין בו הוטלה הפסילה לא הזכיר המשיב ולו במילה את טענתו ולפיה נמסר לו כי הפסילה חלה רק על רכב דו גלגלי. טענה זו הועלתה על ידי המשיב לראשונה רק במסגרת הטיעון לעונש, כאמור - לאחר שהמשיב הודה, ברחל בתך הקטנה, בעובדות כתב האישום.

13. בית המשפט קמא קבע בגזר דינו, כי בהתחשב בכך שמדובר בפסילה ישנה, שלאחריה הוציא המשיב רישיון נהיגה ואף ביצע עבירות נוספות בלא שהודע לו כי הוא פסול לנהיגה, יש לראות את חומרת העבירה "במדרג בינוני נמוך". בעניין זה שגה בית המשפט קמא, שעה שלא נתן בגזר דינו כל משקל שהוא לכך שבתחילת שנת 2017, כטענת המשיב, כבר הודע לו על הפסילה והוא אף הגיש בקשה לביטול הפסילה ובטרם ניתנה החלטה בבקשתו זו, הוא עשה דין לעצמו ונהג ברכב. עובדות אלה מביאות למסקנה כי חומרת מעשיו של המשיב מצויה ברף הגבוה דווקא.

14. בנוסף, בית המשפט קמא לא ייחס בגזר דינו משקל לעברו התעבורתי של המשיב, כפי שהדבר עולה מגיליון הרשעותיו הקודמות: המשיב מחזיק ברישיון נהיגה משנת 2000 ורשומות לחובתו 29 הרשעות קודמות, כולל עבירות של שימוש בטלפון בזמן נהיגה (מס' פעמים), פקיעת רישיון נהיגה מעל 6 חודשים, נהיגה כשברמזור אור אדום, אי ציות לשוטר, נהיגה בחוסר זהירות ואי ציות לתמרור "עצור".

15. מנגד, בדיון התחשב בית המשפט קמא לקולא בשיקולים אותם העלה המשיב ובכלל זה - נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המשיב, המטפל בהוריו החולים ומסיע אותם לטיפולים, הודאתו ונטילת האחריות על מעשיו.

16. בסיכומו של דבר ובהתחשב במכלול הנסיבות, סבורני כי מתחם העונש אותו קבע בית המשפט קמא הינו סביר ומכל מקום איננו חורג במידה ממשית ממדיניות הענישה הראויה ומרמת הענישה המקובלת. יחד עם זאת סבורני כי בהצבת עונשו של המשיב בתוך המתחם ובכל הנוגע לעונש הפסילה בפועל שהוטל על המשיב, הקל בית המשפט קמא יתר על המידה עם המשיב, באופן המצדיק את התערבות ערכאת הערעור.

17. באשר לעונש המאסר על תנאי שנגזר על המשיב - אין לקבל את עמדת המערערת ולפיה היה מקום לקבוע בנסיבותיו של מקרה זה מתחם הכולל עונש של מאסר בפועל ולהטיל על המשיב עונש כזה, ולו בדרך של עבודות שירות. אכן, במקרים המתאימים יכול וייקבע מתחם ענישה הכולל עונש מאסר בפועל אף שמדובר במקרה ראשון של נהיגה בזמן פסילה. יחד עם זאת וחרף החומרה הרבה הנלווית למעשה של נהיגה בזמן פסילה, אין הערכאה הדיונית מחויבת להטיל מאסר בפועל על כל מי שהורשע בעבירה כזו, אלא כל מקרה צריך להיבחן לפי נסיבותיו (ראה: רע"פ 6115/06 מדינת ישראל נ' מוראד אבו לבן, 8.5.2007). פסקי הדין אליהם הפנתה המערערת, בהם הוטלו על נאשמים עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, הינם מקרים חמורים באופן ניכר מן המקרה העומד לדיון בענייננו.

18. ובאשר לעונש הפסילה בפועל - בהתחשב בנסיבות כפי שפורטו לעיל ונוכח חומרת מעשיו של המשיב, שכאמור איננה מצויה ברף הנמוך כפי שקבע בית המשפט קמא, היה מקום להטיל על המשיב עונש פסילה לתקופה ממושכת יותר. יחד עם זאת והואיל ואין זו דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין ואת מלוא חומרת העונש עם הנאשם בערעור על קולת העונש, יועמד עונש הפסילה בפועל על 11 חודשים.

19. בעניין הקנס שהוטל על המשיב לא מצאתי כל הצדקה להתערב - לקולא או לחומרא, וזאת שעה שמדובר בעונש שאיננו חורג ממדיניות הענישה הראויה ולאחר שבית המשפט קמא התחשב בקביעת עונש זה במכלול הנסיבות והטענות, לרבות מצבו המשפחתי והאישי של המשיב ומצב בריאותם של הוריו.

סיכום

20. על יסוד האמור לעיל, הריני מורה כדלקמן:

א. ערעור המדינה (עפ"ת 915-08-17) מתקבל, במובן זה שעונש הפסילה בפועל שהוטל על המשיב יוחמר ל- 11 חודשי פסילה בפועל.

כל שאר רכיבי גזר הדין ייוותרו על כנם.

ב. ערעור הנאשם נדחה (עפ"ת 55416-08-17).

המזכירות תשלח פסק דין זה לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ט"ז תשרי תשע"ח, 06 אוקטובר 2017, בהעדר הצדדים.